EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 20. 5. 2020
COM(2020) 521 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Poľska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Poľska na rok 2020

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Poľska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Poľska na rok 2020

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii[1], a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Komisia 17. decembra 2019 prijala ročnú stratégiu udržateľného rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2020. Náležite pri tom zohľadnila Európsky pilier sociálnych práv, ktorý vyhlásili Európsky parlament, Rada a Komisia 17. novembra 2017. Komisia 17. decembra 2019 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej Poľsko neurčila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie.

(2) Správa o Poľsku na rok 2020[2] bola uverejnená 26. februára 2020. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Poľsko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 9. júla 2019[3], následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania prijaté v predchádzajúcich rokoch, ako aj pokrok Poľska pri dosahovaní jeho národných cieľov stratégie Európa 2020.

(3) Svetová zdravotnícka organizácia 11. marca 2020 oficiálne vyhlásila vypuknutie nákazy COVID-19 za globálnu pandémiu. Pre občanov, spoločnosti a ekonomiky predstavuje závažný stav ohrozenia verejného zdravia. Na verejné systémy zdravotnej

[1] Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] SWD(2020) 520 final.
[3] Ú. v. EÚ C 301, 5.9.2019, s. 117.

starostlivosti vyvíja zásadný tlak, narúša globálne dodávateľské reťazce, spôsobuje volatilitu na finančných trhoch, vyvoláva otrasy v oblasti spotrebiteľského dopytu a negatívne vplýva na rôzne odvetvia hospodárstva. Ohrozuje zamestnanie ľudí, ich príjmy, ako aj podnikanie spoločností. Spôsobila zásadný ekonomický šok, ktorý už teraz veľmi nepriaznivo ovplyvňuje Európsku úniu. Komisia 13. marca 2020 prijala oznámenie[4], v ktorom vyzvala na koordinovanú ekonomickú reakciu na krízu, pričom táto reakcia by mala zahŕňať všetkých aktérov na vnútroštátnej úrovni i na úrovni Únie.

(4) Niekoľko členských štátov vyhlásilo výnimočný stav alebo zaviedlo núdzové opatrenia. Všetky núdzové opatrenia by mali byť striktne primerané, potrebné, časovo obmedzené a v súlade s európskymi a medzinárodnými normami. Mali by podliehať demokratickému dohľadu a nezávislému súdnemu preskúmaniu.

(5) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu[5]. Doložka v zmysle článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97, ako aj článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1467/97 uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia vo svojom oznámení súhlasila s názorom Rady, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku vypuknutia nákazy COVID-19 súčasné podmienky umožňujú aktiváciu doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Aktivácia všeobecnej únikovej doložky umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Pokiaľ ide o nápravnú časť, Rada môže na základe odporúčania Komisie takisto rozhodnúť o prijatí revidovanej fiškálnej trajektórie. Všeobecnou únikovou doložkou sa nepozastavujú postupy Paktu stability a rastu. Členským štátom to umožňuje odchýliť sa od rozpočtových požiadaviek, ktoré by sa za bežných okolností uplatňovali, zatiaľ čo Komisii a Rade to umožňuje uskutočniť potrebné opatrenia koordinácie politík v rámci paktu.

(6) Na obmedzenie a kontrolu šírenia pandémie, posilnenie odolnosti vnútroštátnych systémov zdravotnej starostlivosti a zmiernenie sociálno-ekonomických následkov prostredníctvom podporných opatrení pre podniky a domácnosti, ako aj na zabezpečenie primeraných zdravotných a bezpečnostných podmienok na pracovisku s cieľom obnovenia hospodárskej činnosti treba ďalej konať. Únia by mala v plnej miere využiť rozličné nástroje, ktoré má k dispozícii, na podporu úsilia členských štátov v týchto oblastiach. Zároveň by členské štáty a Únia mali spolupracovať na príprave opatrení, ktoré sú potrebné na návrat k normálnemu fungovaniu našich spoločností a hospodárstiev a k udržateľnému rastu, pričom by sa v nich okrem iného integrovala ekologická, ako aj digitálna transformácia a všetky ponaučenia z krízy.

(7) Kríza spôsobená ochorením COVID-19 poukázala na flexibilitu, ktorú ponúka jednotný trh na prispôsobenie sa mimoriadnym situáciám. S cieľom zabezpečiť rýchly a hladký prechod do fázy obnovy a voľný pohyb tovaru, služieb a pracovníkov je však nutné hneď po tom, ako už nie sú nevyhnutné, odstrániť mimoriadne opatrenia, ktoré bránia normálnemu fungovaniu jednotného trhu. Súčasná kríza poukázala na potrebu krízových plánov pripravenosti v sektore zdravotníctva, ktoré zahŕňajú najmä zlepšené nákupné stratégie, diverzifikované dodávateľské reťazce a strategické rezervy

[4] COM(2020) 112 final.
[5] COM(2020) 123 final.

základných potrieb. Sú kľúčovými prvkami na vypracovanie širších krízových plánov pripravenosti.

(8) Zákonodarca Únie už zmenil príslušné legislatívne rámce[6], aby umožnil členským štátom mobilizovať všetky nevyužité zdroje z európskych štrukturálnych a investičných fondov na riešenie mimoriadnych účinkov pandémie ochorenia COVID-19. Týmito zmenami sa zabezpečí dodatočná flexibilita i zjednodušené a racionalizované postupy. V snahe zmierniť tlaky v oblasti peňažných tokov môžu členské štáty v účtovnom roku 2020 – 2021 zároveň využiť 100-percentnú mieru spolufinancovania z rozpočtu Únie. Poľsko sa nabáda, aby uvedené možnosti v plnej miere využilo na pomoc jednotlivcom a odvetviam, ktorých tieto výzvy zasiahli najviac.

(9) Sociálno-ekonomické dôsledky pandémie sa vzhľadom na odlišné modely špecializácie v jednotlivých poľských regiónoch pravdepodobne prejavia nerovnomerne. S tým súvisí riziko, že v Poľsku dôjde k prehlbovaniu územných rozdielov. V kombinácii s rizikom dočasného prerušenia procesu konvergencie medzi jednotlivými členskými štátmi si súčasná situácia vyžaduje cielenú reakciu v oblasti príslušnej politiky.

(10) Poľsko predložilo 29. apríla 2020 svoj národný program reforiem na rok 2020 a 30. apríla 2020 svoj konvergenčný program na rok 2020. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva programy posudzovali súčasne.

(11) Na Poľsko sa v súčasnosti vzťahuje preventívna časť Paktu stability a rastu.

(12) Rada 13. júla 2018 odporučila Poľsku, aby zabezpečilo, že nominálna miera rastu čistých primárnych verejných výdavkov[7] v roku 2019 neprekročí 4,2 %, čo zodpovedá ročnej štrukturálnej úprave vo výške 0,6 % HDP. V celkovom hodnotení Komisie sa potvrdila značná odchýlka od odporúčaného postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa v roku 2019, ako aj v rokoch 2018 a 2019 posudzovaných spolu. Vzhľadom na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky nie sú však ďalšie kroky v rámci postupu pri značnej odchýlke v prípade Poľska opodstatnené.

(13) Vláda vo svojom konvergenčnom programe na rok 2020 plánuje zhoršenie celkového salda z deficitu vo výške 0,7 % HDP v roku 2019 na deficit vo výške 8,4 % HDP v roku 2020. Po tom, ako pomer verejného dlhu k HDP klesol v roku 2019 na úroveň 46,0 % HDP, sa očakáva, že sa v roku 2020 zvýši na úroveň 55,2 %. Makroekonomický a fiškálny výhľad je ovplyvnený vysokou neistotou v dôsledku pandémie COVID-19.

---

6 Nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2020/460 z 30. marca 2020, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 508/2014, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na mobilizáciu investícií v systémoch zdravotnej starostlivosti členských štátov a v iných odvetviach ich hospodárstiev v reakcii na výskyt ochorenia COVID-19 (Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus) (Ú. v. EÚ L 99, 31.3.2020, s. 5) a nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2020/558 z 23. apríla 2020, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1301/2013 a (EÚ) č. 1303/2013, pokiaľ ide o špecifické opatrenia na zabezpečenie mimoriadnej flexibility pri využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov v reakcii na výskyt ochorenia COVID-19 (Ú. v. EÚ L 130, 24.4.2020, s. 1).

7 Čisté primárne verejné výdavky pozostávajú z celkových verejných výdavkov bez úrokových výdavkov, výdavkov na programy Únie plne hradených z fondov Únie a nediskrečných zmien vo výdavkoch na dávky v nezamestnanosti. Tvorba hrubého fixného kapitálu financovaná z vnútroštátnych zdrojov je rozložená na obdobie štyroch rokov. Diskrečné príjmové opatrenia alebo zvýšenia príjmov vyplývajúce z právnych predpisov sú zohľadnené. Jednorazové opatrenia na strane príjmov aj výdavkov sú vzájomne započítané.

(14) Poľsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a v rámci koordinovaného prístupu Únie rozpočtové opatrenia na zvýšenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šíreniu pandémie a poskytnutie pomoci tým jednotlivcom a odvetviam, ktoré boli obzvlášť výrazne postihnuté. Podľa konvergenčného plánu na rok 2020 sú tieto rozpočtové opatrenia na úrovni 3,2 % HDP a zahŕňajú príspevky pre samostatne zárobkovo činné osoby a osoby zamestnané na neštandardné pracovné zmluvy, ktorými sa podniky oslobodzujú od príspevkov na sociálne zabezpečenie (uhradiť ich má štát), a dotácie na mzdy pre určité spoločnosti. Poľsko okrem toho oznámilo opatrenia, ktoré síce nemajú priamy vplyv na rozpočet, ale prispejú k podpore pomoci na zabezpečenie likvidity pre podniky, ako sú úverové záruky pre podniky. Fiškálny vplyv rozpočtových opatrení uvedených v konvergenčnom programe sa líši najmä v dôsledku zaobchádzania s úvermi pre spoločnosti. V súlade s oznámeniami poľských orgánov je prognóza Komisie založená na predpoklade, že úvery zodpovedajúce približne 2,75 percentuálneho bodu HDP sa presunú medzi dotácie, a teda sa v roku 2020 zaúčtujú ako výdavky. Celkovo sú opatrenia, ktoré prijalo Poľsko, v súlade s usmerneniami stanovenými v oznámení Komisie o koordinovanej hospodárskej reakcii na vypuknutie nákazy COVID-19. Úplné vykonávanie týchto opatrení, po ktorom bude nasledovať preorientovanie fiškálnych politík na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, keď to hospodárske podmienky umožnia, prispeje k zachovaniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.

(15) Na základe prognózy Komisie z jari 2020 sa odhaduje, že pri nezmenených politikách bude saldo verejných financií Poľska v roku 2020 na úrovni –9,5 % HDP a v roku 2021 na úrovni –3,8 % HDP. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy zostane v rokoch 2020 a 2021 pod úrovňou 60 % HDP.

(16) Komisia vydala 20. mája 2020 správu vypracovanú v súlade s článkom 126 ods. 3 zmluvy, keďže Poľsko plánuje, že v roku 2020 nedodrží prahovú hodnotu deficitu na úrovni 3 % HDP. V analýze sa celkovo naznačuje, že kritérium deficitu vymedzené v zmluve a v nariadení (ES) č. 1467/1997 nie je dodržané.

(17) Vypuknutím nákazy COVID-19 sa Poľsko ocitlo v novej sociálnej a hospodárskej situácii. Na rok 2020 sa predpokladá recesia – prvýkrát za takmer tri desaťročia. Podľa údajov poskytnutých vládou je vplyv pandémie na zdravie obyvateľstva pomerne nízky, a to aj z dôvodu skorého prijatia bezprikladných opatrení, ako napríklad prísnej karantény a obmedzenia kontaktov medzi ľuďmi. Najväčšie negatívne dôsledky boli doteraz zaznamenané v sektore služieb (vrátane dopravy, maloobchodu a veľkoobchodu a rekreácie), ako aj vo výrobe v dôsledku prerušenia dodávateľských reťazcov. S cieľom vykompenzovať hospodárske dôsledky uložených obmedzení vláda zaviedla súbor opatrení v hodnote približne 9 % HDP Poľska (opatrenia zvyšujúce deficit spolu s opatreniami v oblasti likvidity), čo zahŕňa aj financovanie z prostriedkov Únie. Toto úsilie podporuje aj Národná banka Poľska opatreniami na zabezpečenie likvidity. Vládna podpora sa zameriava na stabilizáciu hospodárstva v krátkodobom horizonte, a to podporou príjmov zamestnancov, poskytovaním financovania podnikom, ktoré čelia poklesu príjmov, zvyšovaním odolnosti a reakcieschopnosti zdravotníctva a posilnením finančného systému. Jej súčasťou je aj investičný program zameraný na podporu oživenia hospodárstva v strednodobom horizonte. Dopyt verejnosti po politickej reakcii, a to aj vo forme oslobodenia od platenia príspevkov na sociálne zabezpečenie, dávok pre zamestnancov v spoločnostiach, ktoré pozastavujú svoju činnosť, ako aj prístupu k pôžičkám pre

mikropodniky, je vysoký. Očakáva sa, že pandémia COVID-19 prispeje k poklesu HDP o 4,3 % v roku 2020 a v roku 2021 bude nasledovať oživenie o 4,1 %.

(18) Pandémia COVID-19 si vyžiadala zavedenie bezprikladných opatrení v zdravotníckom systéme. Vynaložili sa značné prostriedky, napríklad na nákup zdravotníckych zariadení a materiálu, zvýšenie kapacity zdravotníckych zariadení a laboratórií, ako aj zvýšenie počtu zamestnancov. Pridelenie dodatočných zdrojov je potrebné aj na kompenzáciu iných zdravotníckych služieb a investícií, v prípade ktorých došlo k odkladu alebo presmerovaniu. Pred vypuknutím nákazy COVID-19 predstavovali verejné výdavky do zdravotníckeho systému 4,8 % HDP, čo je pod priemerom EÚ na úrovni 7 % HDP v roku 2018. Spolu so suboptimálnym prideľovaním finančných prostriedkov to obmedzuje fungovanie zdravotníckeho systému a prístup k nemu. V roku 2018 bol podiel poľského obyvateľstva, ktorí udávali neuspokojenie potrieb v oblasti lekárskych vyšetrení, na úrovni 4,2 %, čo je podstatne viac ako 2 % na úrovni Únie. Počet aktívnych lekárov a zdravotných sestier v pomere k počtu obyvateľov je naďalej jeden z najnižších v Únii a rozmiestnenie zdravotníckeho personálu nie je v rámci krajiny rovnomerné. Verejné zdravie, elektronické zdravotníctvo a primárna starostlivosť, ktoré sú rozhodujúce na zlepšenie prevencie a prístupu a na zabezpečenie odolnosti systému proti budúcim výzvam, sú aj naďalej nedostatočne rozvinuté. Pandémia ovplyvnila zariadenia dlhodobej starostlivosti, v ktorých sú mnohí klienti vysokorizikovou skupinou.

(19) Pandémia COVID-19 značne ovplyvní trh práce tým, že zvráti znižovanie nezamestnanosti z posledných rokov. Miera nezamestnanosti sa má vrátiť z úrovne 3,3 % v roku 2019 na približne 7,5 % v roku 2020 a v roku 2021 sa má mierne zlepšiť na 5,3 %. Tieto riziká s krátkodobým vplyvom nadobudnú v strednodobom horizonte štrukturálny charakter, najmä v prípade zraniteľných skupín. Dočasný režim skráteného pracovného času by mohol byť účinným nástrojom na zachovanie pracovných miest v kombinácii so stimulmi, aby ho spoločnosti využívali. Zároveň je naďalej nízka účasť na trhu práce v prípade niektorých skupín, najmä žien, osôb s nízkou kvalifikáciou, seniorov a osôb so zdravotným postihnutím a ich opatrovateľov, a to aj napriek priaznivému vývoju pred krízou spôsobenou ochorením COVID-19. Migrácia z krajín mimo EÚ pomáha zmierniť nedostatok pracovnej sily, no vzhľadom na obmedzenia v dôsledku hraničných kontrol bude zložité udržať trvalý prílev migrujúcich pracovníkov. Posilnenie pružných foriem organizácie práce vrátane telepráce a režimov pružného pracovného času, najmä pri trvalých druhoch pracovného pomeru, môže preto pomôcť pri reakcii na krízu a skupiny s nižšou mierou aktivity môže takisto pomôcť podporiť pri hľadaní si trvalého zamestnania. Tým by sa takisto zvýšila odolnosť trhu práce počas budúcich poklesov.

(20) Na zmiernenie sociálnych dôsledkov pandémie COVID-19, zachovanie sociálnej súdržnosti a podporu oživenia hospodárstva sú potrebné rozsiahle záchranné siete. Poľsko v posledných rokoch zaviedlo rozsiahly program sociálnych transferov vrátane univerzálnych prídavkov na deti a dodatočnej jednorazovej dávky, ktorá sa má každoročne vyplácať dôchodcom, v hodnote takmer 2,5 % HDP ročne. Keďže tieto opatrenia nie sú založené na zisťovaní príjmov, ponechávajú priestor na lepšie zacielenie. Zároveň možno konštatovať, že pokrytie sociálnymi dávkami je v prípade osôb s najnižšími príjmami nízke. Najväčší nárast extrémnej chudoby v roku 2019 bol podľa údajov prieskumu o rozpočte domácností zaznamenaný v prípade ľudí alebo rodín žijúcich z dávok (iných ako dôchodky a invalidné dôchodky), čo poukazuje na nedostatky systému sociálneho zabezpečenia. Okrem toho nie všetky typy pracovných zmlúv zabezpečujú prístup k sociálnej ochrane, ako sú napríklad primerané dávky

v nezamestnanosti, dávky v materstve, nemocenské dávky a dávky v invalidite. V dôsledku toho sú niektorí pracovníci, ktorých sa týkajú núdzové opatrenia, zraniteľnejší a vystavení riziku chudoby. Okrem toho je úroveň dávok zabezpečujúcich minimálny príjem pod priemerom Únie.

(21) Náhle pozastavenie výuky na všetkých stupňoch vzdelávania predstavoval výzvu pre vzdelávací systém z hľadiska zabezpečenia diaľkového vzdelávania. S cieľom zabrániť zvyšujúcim sa nerovnostiam je nevyhnutné zabezpečiť, aby všetci žiaci a študenti, najmä zo znevýhodneného prostredia, mali prístup k diaľkovému vzdelávaniu. V roku 2018 však nemali domácnosti takmer 330 000 žiakov k dispozícii počítač s prístupom na internet. Podstatná časť učiteľov nemá dostatočné zručnosti, aby mohla zabezpečiť digitálne vzdelávanie. Mnohí rodičia zároveň zápasia s ťažkosťami pri podpore digitálneho vzdelávania a domáceho vzdelávania. Pokračovaním v uskutočňovaní opatrení s cieľom vybaviť školy a učiteľov digitálnou infraštruktúrou a online učebnými materiálmi by sa dali vyriešiť niektoré z týchto otázok a zabezpečila by sa kvalita. Kríza spôsobená ochorením COVID-19 odhaľuje všeobecný štrukturálny problém v oblasti dosahovania digitálnych zručností, keďže takmer polovica dospelého obyvateľstva nemá základné digitálne zručnosti a celková účasť dospelých na vzdelávaní je výrazne nižšia ako priemer Únie. Nedávne reformy v oblasti odborného vzdelávania nedostatočne motivovali zamestnávateľov, aby sa doň zapojili, pričom odborná príprava na pracovisku sa naďalej nedostatočne využíva. Vynárajúci sa nedostatok učiteľov poukazuje na potrebu zvýšiť atraktívnosť učiteľského povolania.

(22) Vypuknutie nákazy COVID-19 výrazne ovplyvnilo podmienky pre činnosť podnikov, najmä malých a stredných podnikov (MSP) a mikropodnikov. Ponuka telepráce predstavuje výzvu a len jedna desatina poľských podnikov je dostatočne digitalizovaná na to, aby sa mohli rýchlo prispôsobiť novým podmienkam. Jednou z hlavných prekážok digitalizácie MSP je nízka úroveň digitálnej gramotnosti v radoch vlastníkov, manažérov a zamestnancov. Používanie digitálnych technológií vo verejnej správe zohráva kľúčové rolu pri zabezpečení poskytovania služieb verejnej správy, ako aj pri smerovaní opatrení potrebných na monitorovanie a riešenie krízy. Efektívne digitálne verejné služby okrem toho vedú k zníženiu zbytočnej regulačnej a administratívnej záťaže, čo môže byť rozhodujúce vo fáze oživenia.

(23) S cieľom zmierniť vplyv krízy poľská vláda ponúka postihnutým spoločnostiam – s osobitným zreteľom na MSP a mikropodniky – rozsiahlu podporu v oblasti likvidity prostredníctvom záruk, úverov a podmienených grantov. Vládne opatrenia podporuje Národná banka Poľska, a to aj prostredníctvom programu nákupu štátnych dlhopisov na sekundárnom trhu a značných škrtov úrokových sadzieb. Účinné a rýchle vykonávanie týchto opatrení a ich efektívny prenos sprostredkovateľmi sú nevyhnutné na to, aby mohol podnikateľský sektor vykonávať svoje činnosti a aby sa uľahčilo oživenie. V procese navrhovania a vykonávania týchto opatrení treba zohľadniť odolnosť bankového sektora a monitorovať stabilitu finančného systému. Zlepšiť peňažné toky postihnutých podnikov pomôže aj možnosť odkladu platieb daní a sociálnych príspevkov a urýchliť zmluvné platby verejných orgánov.

(24) Pokiaľ ide o podporu oživenia hospodárstva, bude dôležité, aby sa čím skôr realizovali pripravené verejné investičné projekty a aby sa podporili investície súkromného sektora, a to aj prostredníctvom príslušných reforiem. Poľské hospodárstvo sa vyznačuje vysokými emisiami uhlíka a kvalita ovzdušia je jedna z najnižších v Únii, čo je zdrojom zásadných obáv v oblasti životného prostredia a zdravia. Preto je nevyhnutné, aby sa naplánovali a prijali ambiciózne opatrenia zamerané na včasnú

transformáciu energetiky na čistú energiu v súlade s európskou zelenou dohodou a národným energetickým a klimatickým plánom. Hoci je budovanie optických sietí v Poľsku nad priemerom EÚ a v predchádzajúcich rokoch sa dosiahol značný pokrok vo využívaní ultrarýchleho a mobilného širokopásmového pripojenia, Poľsko stále ani zďaleka neplní svoje ciele v oblasti pripojiteľnosti. Oživenie by sa dalo ďalej podporiť rozsiahlymi investíciami do udržateľnej dopravnej infraštruktúry s cieľom zlepšiť prepojenosť medzi okrajovými oblasťami a centrami hospodárskej činnosti. S cieľom zabezpečiť dlhodobý udržateľný hospodársky rast a konkurencieschopnosť sa bude Poľsko čoraz viac spoliehať na vedu a inovácie. Celkové výdavky na výskum a vývoj v pomere k HDP sú stále pod priemerom EÚ a napriek viditeľnému pokroku vo viacerých častiach súboru politík týkajúceho sa inovačného ekosystému krajiny je jednou z rozhodujúcich prekážok, ktorým Poľsko čelí na ceste k posilneniu inovácií, naďalej spolupráca medzi vedeckou oblasťou a podnikmi. Naprogramovanie Fondu na spravodlivú transformáciu na obdobie 2021 – 2027 by mohlo Poľsku pomôcť riešiť niektoré výzvy, ktoré predstavuje prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo, a to najmä v oblastiach uvedených v prílohe D k správe o krajine[8]. To by Poľsku umožnilo čo najlepšie tento fond využiť.

(25) Stabilné a predvídateľné podnikateľské prostredie a priaznivé investičné prostredie zohrávajú dôležitú úlohu v hospodárskom oživení po skončení pandémie. V tejto súvislosti je nevyhnutným predpokladom nezávislosť, efektívnosť a kvalita justičného systému. Právna istota vrátane prístupu k nezávislým súdom a dôvera v kvalitu a predvídateľnosť regulačných politík a inštitúcií sú takisto kľúčovými faktormi, pokiaľ ide o fungovanie jednotného trhu a zaistenie postavenia Poľska v európskych dodávateľských reťazcoch v situácii po skončení pandémie. Okrem dlhodobých obáv v súvislosti so zásadami právneho štátu v Poľsku, na ktoré poukázala Komisia a z ktorých už viaceré boli predmetom rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie, najnovší vývoj vyvoláva ďalšie obavy, čo ohrozuje fungovanie právneho poriadku v Poľsku i Únii.

(26) Zdravé a stabilné regulačné prostredie je základom na zachovanie hospodárskeho rastu a súkromných investícií. Nedostatok riadnych verejných konzultácií a konzultácií so sociálnymi partnermi má nepriaznivý vplyv na stabilitu a odolnosť podnikateľského prostredia, ako aj na kvalitu právnych predpisov. Verejné konzultácie sa stali povinnými v prípade návrhov zákonov predložených radou ministrov, nekonajú sa však alebo nie sú povinné v prípade návrhov predkladaných alternatívnymi postupmi, ako sú napríklad návrhy poslancov parlamentu. Táto nekonzistentnosť ďalej negatívne vyplýva na kvalitu výsledných právnych predpisov. Okrem toho sa v posledných rokoch zhoršila kvalita dialógu medzi sociálnymi partnermi, a to najmä v dôsledku žiadnych alebo veľmi krátkych konzultácií v procese tvorby politík. Zabezpečením dostatočného času na konzultácie, väčším zohľadňovaním stanovísk zainteresovaných strán k právnym predpisom a politickým dokumentom a minimalizáciou počtu právnych predpisov vyňatých z konzultácií by sa posilnilo zapojenie sociálnych partnerov a pomohlo by to zlepšiť kvalitu tvorby právnych predpisov. Rada pre sociálny dialóg predstavuje inštitucionálny rámec pre sociálny dialóg v rámci tripartity. Právnymi predpismi prijatými v apríli 2020 sa však oslabuje nezávislosť sociálnych partnerov v Rade pre sociálny dialóg a hrozí ďalšie zhoršenie účinnosti sociálneho dialógu v krajine.

[8] SWD(2020) 520 final.

(27) Zatiaľ čo súčasné odporúčania sa zameriavajú na riešenie sociálno-ekonomických vplyvov pandémie a na uľahčenie hospodárskeho oživenia, odporúčania pre jednotlivé krajiny z roku 2019, prijaté Radou 9. júla 2019, zahŕňali aj reformy, ktoré sú nevyhnutné na riešenie strednodobých a dlhodobých štrukturálnych výziev. Tieto odporúčania sú naďalej relevantné a budú sa aj naďalej monitorovať počas celého budúcoročného cyklu európskeho semestra. To isté platí aj pre odporúčania týkajúce sa hospodárskych politík súvisiacich s investíciami. Tieto odporúčania by sa mali zohľadniť pri strategickom plánovaní financovania politiky súdržnosti po roku 2020, a to aj v prípade zmierňujúcich opatrení a stratégií ukončenia opatrení v súvislosti so súčasnou krízou.

(28) Európsky semester poskytuje rámec pre nepretržitú koordináciu hospodárskych politík a politík zamestnanosti v Únii, čo môže prispieť k udržateľnému hospodárstvu. Členské štáty vo svojich národných programoch reforiem na rok 2020 zhodnotili pokrok v dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja. Zabezpečením plného vykonávania ďalej uvedených odporúčaní Poľsko prispeje k pokroku pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja a k spoločnému úsiliu, ktorým je zabezpečenie konkurencieschopnej udržateľnosti v Únii.

(29) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra na rok 2020 komplexnú analýzu hospodárskej politiky Poľska, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2020. Zároveň posúdila konvergenčný program na rok 2020, národný program reforiem na rok 2020 a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Poľsku v predchádzajúcich rokoch. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Poľsku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami Únie vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni Únie do budúceho vnútroštátneho rozhodovania.

(30) Rada na základe uvedeného posúdenia preskúmala konvergenčný program na rok 2020 a jej stanovisko[9] je zohľadnené najmä v odporúčaní 1,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Poľsko v rokoch 2020 a 2021 prijalo opatrenia s cieľom:

1. V súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijať všetky opatrenia potrebné na účinné riešenie pandémie, udržanie hospodárstva a podporu následného oživenia. Keď to hospodárske podmienky umožnia, realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Zvýšiť odolnosť, dostupnosť a účinnosť systému zdravotnej starostlivosti, a to aj poskytnutím dostatočných zdrojov a urýchlením zavádzania služieb elektronického zdravotníctva.

2. Zmierniť vplyv krízy na zamestnanosť, a to najmä posilnením flexibilných režimov a režimov skráteného pracovného času. Lepšie zacieliť sociálne dávky a zabezpečiť prístup k nim pre osoby v núdzi. Zlepšovať digitálne zručnosti. Ďalej podporovať digitálnu transformáciu spoločností a verejnej správy.

3. Pokračovať v úsilí, aby sa spoločnostiam zabezpečil prístup k finančným prostriedkom a likvidite. Čo najskôr realizovať pripravené verejné investičné projekty a podporiť investície súkromného sektora zamerané na podporu oživenia hospodárstva. Zamerať investície na ekologickú a digitálnu transformáciu, najmä do

[9] Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

digitálnej infraštruktúry, čistej a efektívnej výroby a využívania energie a udržateľnej dopravy, a tak prispieť k postupnej dekarbonizácii hospodárstva aj v uhoľných regiónoch.

4. Posilniť investičné prostredie, a to najmä zaručením nezávislosti súdnictva. Zabezpečiť účinné verejné konzultácie a zapojenie sociálnych partnerov do procesu tvorby politík.

V Bruseli

Za Radu
predseda